

22130025

BOSNIAN A: LITERATURE – HIGHER LEVEL – PAPER 1
BOSNIAQUE A : LITTÉRATURE – NIVEAU SUPÉRIEUR – ÉPREUVE 1
BOSNIO A: LITERATURA – NIVEL SUPERIOR – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

2 hours / 2 heures / 2 horas

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Napišite književni komentar na **jedan** od niže navedenih odlomaka:

1.

Tada je unišao Jakov i prišao komori s buteljama, istrusio čašacu. Mišković se trgnuo iz zanosa i pažljivo ga motrio. I najedanput, što se često dešava osamljenim, zapostavljenim ljudima, koje more teške, tmurne misli, on je zaželio da se razgovori, da rekne ta svoja unutrašnja prokuhavanja još kojem ljudskom biću, da im se ispovjedi, premda je negdje u sebi dobro znao da će ga popljuvati i ismijati, da će slegnuti ramenima i reći koješta. Ali Mišković je bio u takvu stanju da bi se izgovorio i kakvom kamenu, a ne Jakovu Tomaševiću, koga vrlo slabo zna, i u životu je s njim progovorio svega nekoliko riječi:

— Gospodine — obratio se on Jakovu nekako naročito toplo i povjerljivo — znate li vi onu pjesmu: »Aoj, Bosno, sirotice kleta?« Znao. Eto ja sam sjedio ovdje i mislio o toj pjesmi, o suncu, koje nad njom davno već ne šeta, o gustim pomrčinama, koje su je obuzele. Jeste, guste su pomrčine pale na nju, a mi skrštenih ruku gledamo kako pada i propada u tami. Civilizacija, radio, gramofon, standard-roba, procenat, profit, Evropa. Nije stvar u tome, u vjekovnoj zapuštenosti, u robovanju je stvar, gospodine! Maloprije su gospoda ovdje — i on mahnu rukom prema salonu, u kome je brenčao klavir i smijeh — ružila seljaka, i rekla da je glup i natražan, da je nečist i stoka. Ulij mu svjetlo u glavu, okupaj ga, podigni, osiguraj mu bolju egzistenciju. Ta njega su uvijek tukli, gospodine, i kako bi mogao drukčiji biti. Kažite to vi meni. Varaju ga da se brinu za njega, a ovamo i dušu bi mu ispili kad bi mogli. Pa mu se još i rugaju. Jest, treba raditi za narod, ali kako ... pošteno, sa svijetlim, čistim namjerama da mu pomogneš, da bude i on čovjek, a ne rđetina. Ta njega svi iskorišćuju, kao lešinari su ga popali. I ako nećemo sami da se trgnemo, da mu pridemo, trgnut će se on sam. Ja u to vjerujem, to me još i jedino drži na svijetu, ta vjera u probuđenje, gospodine! Bosna spava, ali kad se probudi i progleda! Kad se osvijesti kmet Marko i Ivo?!

»Čemu to«, gleda ga Jakov, »šta se mene tiče nekakva Bosna u pomrčini. Kmetovi i ostala bagaža. Seljak je lopov pa ti govorio šta hoćeš. Uspjeh, uspjeh i nema pomrčine, nema ničega. Šta, trideset sam godina slušao ja tri riječi: šljive, krmci, kukuruz i više neću; hoću da rekнем — slušao sam. A Bosna neka spava. Šta joj drugo i preostaje! Samo, ovaj mladić, ovaj seka-Persin sin izgleda da je trešten pijan ...« Reče:

— A krpicu mokru na glavu da vam donesem, šta velite?

Ali mladić nije bio pijan, podigao se i izašao kao postuđen, pošao u noć, dok ga je Jakov u čudu posmatrao. Tama je bila vani nabujala krošnjama drveća i mirisom lišća što je slijetalo. Kroz granje i rešetke ograda odražavalo se svjetlo iz soba Miše Tomaševića, bijelo i prelomljeno otkrivajući plodove po voćkama. Sa zvucima klavira prepletalo se zrikanje popaca, žaba, šumovi i komešanje noći iz bašta, džbunova i zelenih živica u jasna, srebrna zvonca. Mišković je išao. Mjesec je putovao s njim, krvavo rumena tepsija nad krovovima, nad njegovim ramenima.

U blagovaoni je još stajao Jakov i čudio se. Prišao je onda opet komodi, natočio čašicu — na eto, govorio je, pijan po svoj prilici nije, ne tetura, ali je budala, što je još gore — i uputio se salonu.

Novak Simić, *Veče kod Tomaševića* (1973)

2.

NEKE ODGONETNUTE TAJNE

Ispod ovog božanskog, svevidećeg oka,
kojeg naslućujemo samo, kriju se strašne
stvari. Noćna životinja sova tek je dio
te metafore užasa. Mirijade zvijezda
5 i vrtlozi novih galaksija dolaze poslije.
Sad znam da zvijezde su ljepljive
i upućuju na boje — masne sklone padu.
Otuda komete i repati rojevi. Njihovo
poniranje u dubine svemira ne nosi
10 sobom nikakav čin slobode — kao kaplje
na zaleđenoj pozadini mračnog stakla,
neke najednom kliznu, i jurnu u vlastitu
propast.

A uvijek ostave za sobom svijetao trag.

Hamdija Demirović, *Antologija bošnjačke poezije XX vijeka* (1995)